

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság

5.Bf.181/2025/36. szám

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Budapesten, a 2026. február 13. és február 26. napján tartott nyilvános, folytatólagos ülés alapján meghozta és 2026. február 26. napján kihirdette a következő

Í T É L E T E T:

A csalás büntette és más bűncselekmények miatt Terhelt1 és társa ellen folyamatban levő büntető ügyben a Fővárosi Törvényszék 2025. február 3. napján kihirdetett 13.B.436/2021/169. számú ítéletét mindkét vádlott tekintetében megváltoztatja.

Terhelt1 I. r. vádlott vonatkozásában – a szabadságvesztés tartamának érintetlenül hagyása mellett – a végrehajtás felfüggesztésének próbaidejét 2 (kettő) évre leszállítja, a foglalkozástól eltiltást mellőzi. Egyben e vádlottat előzetes mentesítésben részesíti.

Terhelt2 II. r. vádlott cselekményeit

- bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (5) bekezdés b) pont] és
- bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétségének [Btk. 345. §]

minősíti.

E vádlottal a büntetést kizárólag mint visszaesővel szemben tekinti kiszabottnak.

A börtönbüntetést szabadságvesztésnek nevezi meg, annak tartamát 1 (egy) év 6 (hat) hónapra, míg a foglalkozástól eltiltás és közügyektől eltiltás tartamát egyaránt 2-2 (kettő-kettő) évre mérsékli.

A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát börtönben állapítja meg.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

INDOKOLÁS

[1] A Fővárosi Törvényszék hatályon kívül helyezés folytán megismételt eljárás keretében a 2025. február 3. napján kihirdetett 13.B.436/2021/169. számú ítéletével

- Terhelt1 I. r. vádlottat bűnösnek mondta ki költségvetési csalás bűntettében [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (5) bekezdés b) pont], valamint folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében [Btk. 345. §]; s ezért őt halmazati büntetésül 2 év – börtön fokozatú – szabadságvesztésre, 150 napi tétel – napi tételenként 4.000 forint, összesen 600.000 forint – pénzbüntetésre, 2 év, a gazdálkodó szervezet általános vezetését ellátó szerv tagja, illetve igazgatója, gazdasági társaság vezető tisztségviselője, felügyelőbizottság tagja, egyéni cég tagja vagy egyéni vállalkozó foglalkozástól eltiltásra ítélte. A szabadságvesztés végrehajtását 3 év próbaidőre felfüggesztette. A végrehajtás elrendelése esetére rendelkezett az előzetes fogvatartásban töltött idő szabadságvesztésbe történő beszámításáról, illetve a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjáról, azt a szabadságvesztés büntetés kétharmad részének kitöltését követő napban megjelölve, és a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén irányadó következményekről.

- Terhelt2 II. r. vádlott bűnösségét folytatólagosan, bűnsegédként elkövetett csalás bűntettében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 318.§ (1) (2) bekezdés a) és c) pontjára figyelemmel a (7) bekezdés b) pont] és folytatólagosan, bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 276.§] állapította meg; s ezért őt mint különös visszaesőt halmazati büntetésül 2 év 6 hónap börtönbüntetésre, 3 év, a gazdálkodó szervezet általános vezetését ellátó szerv tagja, illetve igazgatója, gazdasági társaság vezető tisztségviselője, felügyelőbizottság tagja, egyéni cég tagja vagy egyéni vállalkozó foglalkozástól eltiltásra, valamint 3 év közügyektől eltiltásra ítélte. Megállapította továbbá, hogy e vádlott a szabadságvesztésből feltételes szabadságra nem bocsátható.

- Döntött továbbá a bűnügyi költség viseléséről.

[2] Az elsőfokú ítélet ellen Terhelt1 I. r. vádlott felmentés, védője részleges megalapozatlanság miatt elsődlegesen felmentés, másodlagosan pedig enyhítés, ezen belül a végrehajtás felfüggesztése próbaidejének mérséklése és előzetes mentesítés, illetve a foglalkozástól eltiltás mellőzése érdekében, Terhelt2 II. r. vádlott felmentésért, védője elsődlegesen felmentést, másodlagosan a büntetés enyhítését, harmadlagosan pedig az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását célzóan jelentett be fellebbezést.

[3] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF.301/2025/3. számú átiratában mindkét vádlottat érintően az elsőfokú ítélet helybenhagyására tett indítványt. Az átiratban elsőként is utalt mindkét terhelt tekintetében a felülbírálat teljességére, arra, hogy a megismételt (bizonyítási) eljárást a törvényszék a perrendi szabályok szerint folytatta le, ügyfelderítési kötelezettségének eleget tett, s a tényállást megalapozatlansági hibáktól mentesen állapította meg. E körben elemezte, hogy a Be. 13. § (3) bekezdésének 2024. március 1. napjától hatályos rendelkezése értelmében nem kifogásolható, hogy a törvényszék az ítéletét egyesbíróként hozta meg. Arra is részletesen, az egyes ítéleti megállapítások, következtetések – értve ez alatt a tudattartalomra vont következtetéseket is – helytállóságát taglalva tért ki, hogy az elsőfokú bíróság kellő részletességgel, meggyőzően, logikusan indokolta meg, hogy a bűnösségüket tagadó vádlottra vonatkozó bizonyítékok milyen körben támasztották alá a terhükre rótt bűncselekmények elkövetését, így a felmentést célzó, valójában a megalapozott tényállást támadó fellebbezések nem vezethetnek eredményre. Hivatkozott arra is, hogy a jegyzőkönyvben rögzített szóbeli indokolás foglalkozott a vád törvényességét is vitató védői felvetésekkel, melyeket az írásba foglalt ítélettel egységes egészként, annak részeként kezelve szintén helyes álláspontot foglalt el. A bűnösségre vont következtetést, az alkalmazott büntető törvényt és a cselekmények jogi minősítését törvényesnek tartotta. Arra is rámutatott, hogy a törvényszék mindkét vádlott vonatkozásában valamennyi bűnösségi körülményt értékelése alá vont, és ezek alapján a büntetési céloknak és büntetéskiszabásai elveknek megfelelő, a belső arányosság követelményével sem ellentétes, valamennyi alkalmazott büntetési nemet érintően tehát törvényes büntetést szabott ki, mely I. r. vádlott esetében eltúlzottnak nyilván nem tekinthető, II. r. terhelt vonatkozásában pedig annak méltányos voltára is hivatkozott. Utalt még I. r. vádlott tekintetében arra, hogy egyetért azon elsőbírói érveléssel, mely az előzetes mentesítésre vonatkozó érdemtelenységét vezette le.

[4] Az I. r. vádlott védője fellebbezését elsődleges és másodlagos indítványa tekintetében egyaránt részletesen írásban is indokolta.

[5] Az elsődleges indítványa körében általánosságban rámutatott arra, hogy a vádhatóság adós maradt a vádat alátámasztó bizonyítékok, bizonyítás előterjesztésével, és az erre irányuló védelmi indítványokat is figyelmen kívül hagyta, mely oda vezetett, hogy azok a bírósági eljárásban nem voltak pótolhatók, vagy azért, mert a tanúként kihallgatni indítványozott személyek elhunytak, vagy a megkeresendő cégek megszűntek, vagy az okiratok selejtezésre kerültek. Mindezen hiányosságok, melyek az in dubio pro reo elve alapján a terhelt felmentéséhez kellett volna, hogy vezessenek, jelen eljárásban viszont pont ellentétesen a hiányzó bizonyítékok feltételezések, gyanúk pótlásával, védence bűnösségének megállapítását eredményezték. Azt is sérelmezte, hogy a vád tényállása a vádbeszéd legvégéig nem vált egyértelművé, nem derült ki, hogy azt róják a terhükre, hogy a papíron exportált termékek nem léteztek, és/vagy a termékek valóságos forgalmi értékkel nem bírtak,

és/vagy korábban már exportált termékeket exportáltak ismét, másodszor is visszaigényelve az áfát. Ezért kellett mindhárom lehetőség, majd egy újabb, az elsőfokú bíróság által felhozott gyanú ellen védekezni. Az elsőfokú eljárás lezárása kapcsán is megfogalmazott kritikát – anélkül, hogy ahhoz konkrét eljárási szabályt társított volna –, csupán „furcsaságként” említette, hogy a bizonyítási eljárás lezárását, a vád-, és védőbeszéd, terhelti felszólalások elhangzását követően a 2025. január 9. napján tartott tárgyaláson az elsőfokú bíróság megnyitotta a bizonyítási eljárást és Terhelt2 párhuzamosan folyó büntetőeljárásából ismertette a rá vonatkozó vád tényállását, valamint az Interneten található 2013-ban létrehozott webhelyekről ismertetett adatokat a cég2 alapításában és jogi képviselőjében közreműködő ügyvédi irodáról, amely adatok is igazolták azt a nem vitatott tényt, hogy a cég2 egy 2005-ben alapított off shore cég.

[6] Ugyanakkor azt is hangsúlyozta, hogy miután a költségvetési csalás szándékos bűncselekmény,

a terhelt bűnösségének megállapításához a tényállás objektív elemeinek megvalósulása mellett természetesen a terhelt bűnösségének, bűnös szándékának, egyszerűen fogalmazva alanyi bűnösségének bizonyítása is feltétel. Márpedig álláspontja szerint az elsőfokú ítélet legnagyobb hiányossága, hogy teljesen elmulasztotta a védenca tudattartalmának, alanyi bűnösségének, szándékosságának bizonyítását. Úgy sorolta az ítélet a Terhelt2ra II. r. vádlottra esetleg terhelő tényeket, mintha azokból ügyfele alanyi bűnösége következett volna. Ezzel szemben a védő a következőket emelte ki:

- I. r. a vádidőszakban nem tudta, hogy a gépkocsialkatrészeket a cég10 milyen forrásból szerezte be, és nem ismerte a beszerzési árat sem.
- A vádidőszakban nem ismerte sem a cég10 Kft, sem a cég1. egyéb üzleti partnereit és ügyleteit.
- Terhelt1 I. r. vádlott a vádidőszakban nem tudott arról, magáról a tényről sem, nemhogy az összegről, hogy a cég10 árukészletén az bank2nak, és tanú52nek zálogjogosultsága áll fenn. Annyit tudott, hogy a raktárakban tárolt árukészlet elzárt területen lévő része nem értékesíthető.
- Nem tudta azt sem, hogy a cég1-nek mikor, milyen ellenszolgáltatás ellenében került a tulajdonába a továbbértékesített áru.
- Ügyfele korábbi üzleti kapcsolat útján került kapcsolatba Terhelt2sal, és a vádidőszakban nem ismerte Terhelt2 büntetőjogi előzményeit.
- A vádidőszakban nem tudta, hogy a cég2-t kik, hol, mikor, milyen módon alapították, nem tudta, hogy a cég székhelyére van-e más cég székhelye bejegyezve,
- ahogy a vádidőszakban nem tudta azt sem, hogy a cég2 Budapesten vezetett számláján mekkora összeg volt, a számlát mikor és ki nyitotta, ki és milyen módon töltötte fel a számlát,

azt látta csak, hogy az exportáru ellenértékét a vevő bankszámlájáról utalták át az eladó számlájára.

[7] Ezen állításokat a védői hivatkozás szerint a törvényszék sem cáfolta, ahogy egyébként egyetlen más személyi, tárgyi, okirati bizonyíték sem, azokat a törvényszék egyszerűen figyelmen kívül hagyta.

[8] A részletes indokolásnál egyenként jelölte meg az elsőfokú ítéletből az általa vitatott, megalapozatlannak tartott megállapításokat. Az elsőfokú ítélet [24] bekezdésében írtakkal szemben azt emelte ki, hogy védenccé már szakirányú végzettségénél fogva sem kívülállóként keveredett az export-ügyletekbe, hanem végezte a munkáját. Az elsőfokú ítélet [32] bekezdésében írtakat, azaz a cég2 kapcsán a valós tulajdonosi szándék és ügyvezetői szándék hiányára levont következtetés megalapozottságát azért vitatta, mert azzal kapcsolatban bizonyítás állítása szerint nem folyt: az egyéb érdekelt11-et nem keresték meg, tanú80t nem hallgatták ki, a cég2 működése kapcsán – mint az időközben kiderült – bizonyítás nem folyt, helyette egy, az ügyben nem érintett helységi céget nyomoztak le. Miután a védencének az elsőfokú ítélet [37]-[46] bekezdésében írtakról tudomása nem volt, így az ezt követő két bekezdésben a tudattalalomra vonatkozó megállapítások minden alapot nélkülöznek. Ugyanez, mármint a tudati tényekre vont sommás megállapítások mögötti bizonyíték hiányára hivatkozott a [47]-[48] bekezdésben írtakkal összefüggésben (a cég1 Rt. jogellenes áfa visszaigénylései), illetve kifogásolta azt, hogy az elsőfokú ítélet nem ad választ arra, hogy az áruk értékével kapcsolatban mi az álláspontja. Iratellenes tényállításként hivatkozott azon elsőbírói mondatokra, melyek arra vonatkoztak, hogy helységi1n az árut a cég2 képviselője nem vette át, melyet a CMR-eken olvasható tanú51 aláírásokkal cáfolt. Utalt arra is, hogy a nyomozó hatóság védői indítványa ellenére a cég2 helyett az eljárás tárgyához semmilyen módon nem kapcsolódó cég2 társaságot nyomozta le, melyet – álláspontja szerint megalapozatlanul, indokolás nélkül – a törvényszék azzal próbált kiküszöbölni, hogy megállapította, miszerint előbbi cég tényleges gazdasági tevékenységet nem folytatott. Mindemellett megjegyezte azt is, hogy a cég1 Rt. számlájáról a vételár átutalása után I. r. vádlottnak nem volt tudomása arról, hogy az átutalt összeggel Terhelt2 II. r. vádlott miként rendelkezett.

[9] A valótlan tartalmú számlák, bevallások kapcsán több hiányosságra is rámutatott, így sérelmezte, hogy az elsőfokú ítéletben nem szerepel a szállításoknál lezajlott tételes vámvizsgálat, azt, hogy a [65] bekezdésben szereplő cég22 székhelyéről a bizonyítékok számbavételénél azt állította, hogy a helységi1, cím112 nem létező cég, miközben a Google Térkép azt létezőként jelöli, ahol egyébként egy irodaépület található, továbbá azt, hogy I. r. terhelt megismételt eljárásban 2021. május 11. napján tett vallomásából nem foglalkozott azon állításával, hogy a könyvelő is elvárta a szállítások fényképfelvételekkel való dokumentálását, és a NAV is kérte ezek benyújtását, és egyébként is több helyen a védenccé vallomásának elemzésénél csúsztatást észlelt.

[10] Ezt követően II. r. terhelt és a tanúk vallomásait elemezve arra jutott, miszerint azokban védencét terhelő állítás nem található, tanú46 tanú előadásáról maga a bíróság is megállapította, hogy tényszerűen nem mondott igazat. Külön is kitért a fuvarozók közül tanú26 és tanú53 és tanú54 előadásaira, melyek cáfolták, hogy ugyanazon áru került volna átpapírozás utáni továbbszállításra.

[11] A szakértői vélemények kapcsán annak adott hangot, hogy azok alkalmatlanok a vád azon álláspontjának igazolására, mely szerint a kivitt áruknak forgalmi értéke nem volt. S bár számára nem volt egyértelmű az elsőfokú bíróság álláspontja, csak azt cáfoló állítás hiányában tud arra gondolni, hogy nem vitatta, miszerint az áruk tényleges forgalmi értékükön kerültek vámkezelésre. Amennyiben ez nem így van, akkor e tekintetben a tényállás részben megalapozatlan, mert nem ad választ az áruk értékére vonatkozó bizonyítandó tényre.

[12] Az okiratoknál figyelembe vett értébecslések kapcsán hangsúlyozta, hogy védence csak az egyiket látta, a két vélemény megállapításait nem volt módjában összehasonlítani, és így az általa ismert valóságát megkérdőjelezni sem. Azt is részletezte, hogy a cég² kapcsán kifejtettek zömében az off-shore cégek felépítésének nem megfelelő ismeretén alapultak, de megjegyezte, hogy félrevezető volt tanú⁶⁰ra annak kapcsán mint elítélre hivatkozni, tekintve, hogy e vádpontban nevezettet jogerősen felmentették. A [189] bekezdésben írtak irat-ellenességét abban látta, hogy a cég¹-vel egyedül kapcsolatban álló cég⁵¹ Co. és székhelye nem létező voltát állította, mely azonban valóságos cég volt, valós címen, s azt egy valós személy, tanú⁹⁵ vezette. Az ügy másik szálával valóban tárt fel párhuzamokat az elsőfokú bíróság, de ez védence számára csak abban az esetben lenne terhelő, ha bizonyították volna, hogy minderről tudott.

[13] A fentiek mentén vitatta az elsőfokú bíróság bizonyítékértékelése során kifejtettéket, kiemelve, hogy Terhelt¹ tudattartalmára vont bizonyítás, értékelés elmaradt, ehelyett a bíróság a vádló szerepét átvéve próbálta bizonyítani a vád tényállását. Azt is kiemelte, nem felel meg a valóságnak, miszerint védence számára a visszaigényelt áfa bármilyen formában realizálódott volna. Az elsőfokú bíróság védence vallomásának interpretálása álláspontja szerint azért is csúsztatás, mert soha nem állította, hogy a visszaigényelt adóval ne rendelkezett volna. Sőt azt mondta, hogy abból a cég fő tevékenységének megfelelően továbbértékesítési céllal ingatlanokat vásároltak. A törvényszék azonban ezt az információt nem kötötte össze a ténnyel, hogy Terhelt¹ letartóztatását követően tanú⁵² tulajdonába kerültek a cég ingatlanai miután a hitel követelést felvásárolta. Mindemellett azt is hangsúlyozta, hogy a készpénzes befizetés mértéke valóban nem volt teljesen szokványos, erről azonban védencének 2006-ban tudomása nem volt, ahogy arról se, hogy a cég¹⁰-nek vételárként továbbutalt pénzeszegek még aznap készpénzben felvételre kerültek. Az offshore cégek kapcsán a fentiekhez képest még azt tette hozzá, hogy azok elfogadott törvényes gazdasági entitások voltak a vádbeli időben és jelenleg is, és e körben idézte az orderoffshore.com linken található ismertetőből az offshore cégek tulajdonosainak kínált előnyöket, melyből arra következtetett, hogy ilyen előny a cég¹-nél semmilyen módon nem volt kimutatható. Előadta azt is, hogy nem is az egyetlen magyarországi cég volt, mely szerződéses jogviszonyban állt a cég²-vel, és említést tettek a bank¹-ről, mely ugyancsak kötött szolgáltatási szerződést ezen offshore céggel.

[14] Azt is hangsúlyozta, hogy az európai bírósági joggyakorlat szerint is az adóhatóság általános jelleggel nem követelheti meg az áfa levonási jogát gyakorolni kívánó adóalanytól, hogy az arról való meggyőződés érdekében, miszerint a korábban teljesítő gazdasági szereplők szintjén nem történt e szabálytalanság vagy csalás, ellenőrizze, hogy a számla kibocsátója rendelkezik-e a szolgáltatások nyújtásához szükséges erőforrásokkal, iratokkal. Az elsőfokú ítélet II. r. vádlottal kapcsolatos értékelése kapcsán rögzített tények vonatkozásában megismételte, hogy azok védence előtt nem voltak ismertek. Az elsőfokú ítélet követhetetlen árképzésre vonatkozó érvelésével pedig már csak azért sem értett egyet,

mert álláspontja szerint a kereskedelembe az alku a folyamat szerves része, minden szállítás egyedi esetnek tekinthető, az alku tárgya lehet a darabszám, a csomagolás minőségi kifogásai is. Esetükben a hajtókarok kritikus motoralkatrészek, ahol az előbbiek akár 30-35 %-os vételár eltérést is indokolhattak. Az autó alkatrészek belföldi kereslete hiányára vonatkozó nyilatkozatok ugyancsak nem bírtak relevanciával, mert a szállítás helyén a kereslet meglétét a bíróság nem is vizsgálta.

[15] A büntetés enyhítésére, ezen belül a szabadságvesztés végrehajtása felfüggesztése próbaidejének mérséklésére, a foglalkozástól eltiltás mellőzésére és az előzetes mentesítés alkalmazására irányuló másodlagos indítványa kapcsán hivatkozott a minősítéshez szükséges érték alsó határhoz közel eső voltára, a húszéves idő múlására, az eljárás elhúzódására, mely alapján a generális prevenció szempontjából sem látta szükségesnek, hogy a törvényi minimumban kiszabott szabadságvesztés mellett ne a törvényi minimumban meghatározott próbaidőt alkalmazza a bíróság.

[16] Az előzetes mentesítés szempontjából szerinte az mérlegelendő hogy a védence 60 évhez közeledő büntetlen előéletű ember, aki felnőtt életének 40 évéből mindösszesen néhány hónapig követett el bűncselekményt, azt megelőzően, és azóta is a büntetőeljárás 20 éve alatt törvénytisztelő életmódot folytatott, ilyen körülmények között nem szükséges a büntetett előlethez fűződő hátrány ahhoz, hogy a jövőben jogkövető legyen. Ugyanígy értelmetlennek, a büntetési célokkal arányban nem állónak látta a foglalkozástól eltiltást, figyelemmel arra, hogy védence a vád szerinti cselekmények előtti évtizedekben és a cselekmények utáni két évtizedben a mai napig szabálytalanság nélkül irányított cégeket.

[17] II. r. vádlott védője fellebbezésének írásbeli indokolásában csak az enyhítést célzó jogorvoslati indítványát tartotta fenn és indokolta.

[18] Álláspontja szerint a II. r. vádlottal szemben kiszabott büntetés az elévülési idő kétszeresét elérő időmúlásra tekintettel mindenképpen enyhítendő, figyelemmel a 2/2017. Ab. határozatban foglaltakra is, mely szerint az elhúzódó büntetőeljárás miatt bekövetkező alaptörvény-ellenesség a büntetés kiszabása során orvosolható. Nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy miután a Fővárosi Ítéltábla az alapeljárásban hozott elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezte, majd azt a Kúria 2018. december 6. napján felülbírált, az elsőfokú eljárás két és fél évvel később folytatódott, így ezen időmúlás mindenképpen a II. r. vádlott javára értékelendő. Az elsőfokú bíróság ítéletében a II. r. vádlottat bűnsegédként ítélte el mind a csalás büntetében, mind a magánokirat-hamisítás vétségében, amely elkövetői magatartás további törvényi enyhítés lehetőségét teszi lehetővé, figyelemmel arra is, hogy az 56. BK vélemény a bűnsegédi alakzat enyhítő körülmény. Bár a II. r. vádlottat több eljárásban is elítélték, azonban ezek több évtizedekkel ezelőtti elkövetésűek. Mindezekre figyelemmel, a kiszabott végrehajtandó szabadságvesztés büntetés eltúlzott, az túlmutat a büntetési célokon, ezért indítványozta annak enyhítését.

[19] Terhelt2 II. r. vádlott beadványában a védelmi fellebbezés irányának enyhítést célzó szűkítéséről, módosításáról maga is nyilatkozott, ahhoz hozzájárulását adta.

[20] A nyilvános ülésen I. r. vádlott védője perbeszédében az írásbeli indokolásban foglaltakat fenntartotta, annak lényegi elemeit foglalta össze. Elsődleges indítványa körében a tudati tényekre vont elsőbírói következtetések bizonyítékokkal alá nem támasztott voltát, illetve azt emelte ki, miszerint a bűncselekmény elkövetése a védence életújába nem illeszthető, az előtt és utána is export-import kereskedelmi ügyletekkel foglalkozott és tette ezt az eljárás tárgyát képező cselekményeknél. A büntetés enyhítését célzó másodlagos indítványát érintően pedig azt hangsúlyozta, hogy a rendhagyó körülmények, főként a 20 éves időmúlás, a jogalkalmazó részéről is a szokásostól eltérő rendelkezések meghozatalát igényli, melyet a törvény lehetővé tesz, hiszen a foglalkozástól eltiltás alkalmazását kötelezően nem írja elő, ahogy nem zárja ki súlyosabb megítélésű bűncselekmény miatt is az előzetes mentesítést.

[21] Terhelt1 I. r. vádlott felszólalásában ártatlanságát hangsúlyozta, azt, hogy a mintegy 17 éves büntetőeljárás úgy a munkájában, mint a családi életében jelentős károkat okozott. Bemutatta életútját, melynek során végig export-import ügyletekkel foglalkozott, tevékenységét mindig a jogszabályoknak megfelelően végezte, és ebből a szempontból a tárgybéli cselekmények sem képeztek kivételt.

[22] A II. r. vádlott védője a fellebbezés írásbeli indokolásában foglaltakat változatlanul fenntartotta, azt annyiban egészítette ki, hogy a védence megváltozott életvezetését a Bv. Intézet által készült vélemény, mely szerint mindent megtesz a társadalomba történő sikeres reintegráció érdekében, ugyancsak az enyhítés irányába, ezen belül a szabadságvesztés tekintetében a bűnsegedekre irányadó kétszeres enyhítés alkalmazása irányába hat.

[23] Terhelt2 II. r. vádlott felszólalásában azt hangsúlyozta, hogy bár továbbra is határozott álláspontja, miszerint szándékosan nem követett el bűncselekményt, belefáradt az eljárásba, és belátja azt is, hogy nem járt el kellő körültekintéssel az üzleti partnerei megválasztása során. Azaz egy külső szemlélő számára akkori életvezetése alapján túl sok olyan körülmény volt, mely magyarázatra szorult, így elfogadta büntetőjogi felelősségre vonását, ezért kizárólag a büntetés enyhítését kérte. E körben azt is előadta, hogy megbánta a hibáit, a bv. intézetben teljesen megváltozott a hozzáállása, munkát vállalt, a legenyhébb I. fokozatban tölti büntetését, családjával kitűnő a kapcsolata, a szabadulása esetére tervei vannak, feleségével akar családi vállalkozást indítani. Kiemelte még, hogy 5 éve, máig ismeretlen eredetű bőrbetegséget kapott, mely az arcbőrét támadta meg, súlyos gyulladáisos tüneteket okozva; és bv. intézeti körülmények között a kiváltó ok ismeretének hiányában csak tüneti kezelésben részesülhetett.

[24] A fellebbezések az I. r. vádlott esetében kizárólag enyhítést eredményezően, a II. r. vádlott esetében a módosított, csak enyhítést célzó perorvoslat teljes egészében alapos.

[25] A másodfokú bíróság a védelmi fellebbezésekkel megtámadott elsőfokú ítéletet, az azt megelőző eljárással együtt, figyelemmel I. r. terhelti és védői jogorvoslati nyilatkozatok felmentést (is) célzó tartalmára, a Be. 590. § (1), (2) és (10) bekezdése alapján az azt megelőző bírósági eljárással együtt a fellebbezéssel érintett Terhelt1 I. r. (alapeljárásban XI.

r.) és Terhelt2 II. r. (alapeljárásban XXIII. r.) vádlottak tekintetében teljes terjedelmében felülbírált. Ez azt jelenti, hogy a fentebb hivatkozott Be. 590. § (1) bekezdésére figyelemmel, a bűncselekmény azonosság miatt a felülbírálat a II. r. vádlott esetében is teljeskörű volt annak ellenére, hogy e terhelt tekintetében a jogorvoslatos már csak enyhítésre irányultak.

[26] A fenti terhelteket érintő felülbírálat során az ítéltábla megállapította, hogy a törvényszék a hatályos perrendi szabályokat – ideértve a megismételt eljárás Be. Tizennyolcadik Részében rögzített rendelkezéseit is – betartva folytatta le az eljárást, a Be. 163. § (2) és (3) bekezdésben rögzített tényállás tisztázási kötelezettségének is eleget tett. Az ítélet hatályon kívül helyezését eredményező, a Be. 608. § (1) és (2) bekezdésében foglalt feltétlen, továbbá a Be. 609. § (1) és (2) bekezdése szerinti relatív eljárási szabálysértést az ítéltábla nem észlelt.

[27] Szükséges előre bocsátani azt is, hogy a perrendi szabályok megtartása kizárólag a felülbírált ítélet meghozatalát közvetlenül megelőző törvényszéki eljáráson kérhető számon, így jelen ügyben a hatályon kívül helyezést (illetőleg az elkülönítést) megelőző bírósági eljárás szabályszerűsége csak közvetve, az annak során felvett bizonyítás, a terhelti és tanúvallomások jelen eljárásban történő ismertetésének törvényességén keresztül volt vizsgálható.

[28] Figyelemmel arra, hogy az ügy a megismételt eljárás lefolytatására a Be. hatályba lépése után érkezett a törvényszékhez, az elsőfokú bíróság a Be. 10. § (3) bekezdés f) pontja szerinti gazdálkodással összefüggő kiemelt bűncselekmény miatt a Be. 13. § (3) bekezdése értelmében törvényesen kezdte meg a megismételt eljárást három hivatásos bíróból álló tanácsban, melynek összetétele is megfelelt a törvény rendelkezéseinek. Ugyanígy törvényes volt, azaz a Be. 13. § (3) bekezdésének 2024. március 1. napjától hatályos módosításával és a Be. 876/D. §-ában írtakkal összhangban állt, hogy a 2024. március 26-ai tárgyalási határnaptól kezdődően már egyesbíróként járt el, és ügydöntő határozatát is így hozta meg.

[29] A vádlottak és a tanúk figyelmeztetése szabályszerűen megtörtént, a törvényszék törvényesen tette a korábbi terhelti vallomásokat, illetőleg az alapeljárásban már meghallgatott egyes tanúk vallomásait is ismertetéssel/felolvasással a tárgyalás anyagává, már csak azért is, mert az eljárás korábbi szakaszában a tanúvallomások beszerzésére, kihallgatására a hatályos eljárási rendelkezéseknek megfelelően, figyelmeztetésükre perrendszerűen került sor.

[30] A 2023. november 9. napján tartott tárgyaláson a gazdasági ügyszakos bíró személyében történt változás okán a Be. 518. § (3) és (4) bekezdésében írtaknak megfelelően megismételte az eljárást. Ennek keretében az addig tartott érdemi tárgyalásokról készült jegyzőkönyveket ismertette, mely ugyan nem teljes mértékben feleltethető meg „a tárgyalás korábbi anyaga lényegének ismertetésében” megfogalmazott törvényi követelménynek, de ennek jelen ügyben semmilyen jelentősége nem volt, figyelemmel a későbbi bizonyításra, és

főként arra, hogy a tanács elnökére, aki 2024. március 26. napjától az elsőfokú eljárást egyesbíróként folytatta és ügydöntő határozatot hozott, a megismétlés oka nem terjedt ki. A megismétlés menetét, teljességét egyébként az eljárás egyetlen résztvevője sem kifogásolta, az ismertetés kiegészítését, bár ennek lehetőségét az elsőfokú bíróság biztosította számukra, nem kérte.

[31] A 2024. február 21. napján kelt 96. sorszám alatti, a vád tárgyává tett számlák egy részének tárgyát képező gépjármű alkatrészek értéke tekintetében igazságügyi műszaki szakértő kirendeléséről rendelkező végzése minden szükséges formai elemet tartalmazott.

[32] A törvényszék az okiratokat, iratokat is tárgyalás anyagává tette, a szakértői véleményeket (műszaki szakértői-, könyvszakértői vélemény) hasonlóképpen ismertette.

[33] A 2025. január 9. napján tartott tárgyaláson az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a Be. 547. §-ában írtaknak megfelelően nyitotta meg újra, és további okiratokat, iratokat ismertetett. Megjegyzendő e körben, hogy I. r. vádlott védőjének ennek indokoltságát, okait firtató, az eljáró bíró preconcepcióját sejtető megjegyzései már azért sem volt szerencsések, mert az újra megnyitott bizonyítás során nem pusztán a fellebbezés indokolásban nevesített iratok, hanem más, egyebek mellett a védői perbeszédben is hivatkozott okiratok ismertetésére is sor került (egyéb érdekelt¹⁰ Ügyvédi Iroda kapcsán beszerzett iratok, banki tranzakciós listák, erkölcsi bizonyítvány, cégmásolat).

[34] Az I. r. védő által (egyébként nem is tényszerűen) hivatkozott indokolási hiányosságok nem vetették fel az elsőfokú ítélet Be. 609. § (2) bekezdés d) pont alapján történő hatályon kívül helyezésének szükségességét. Ez utóbbi csak abban az esetben valósul meg, ha az ítélet indokolása tény vagy jogkérdés tekintetében oly mértékben hiányos, hogy abból nem derül ki, hogy az elsőfokú bíróság megállapításait/jogkövetkeztetéseit mire alapozta, ez azonban jelen ügyben nem történt meg. A védők is főként az elsőfokú bíróság (egyebek mellett a tudattartalomra vont) ténybeli és jogi következtetések helyességét vitatták, melyek helytállóságuk esetén is csak az ítélet részbeni megalapozatlanságát, melyre egyébként a védelem szintén utalt, eredményezhették volna.

[35] Ugyanígy nem kérdőjeleződött meg sem a vád, sem pedig a bírósági eljárás törvényessége az I. r. védő fellebbezés indokolásában kifejtettekre figyelemmel sem. Ahogy arra az EBH2015. B.10. számú elvi határozat is rámutatott, a vád törvényessége a vádirattal szemben támasztott azon tartalmi követelményeknek a minimuma, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a büntetőeljárás bírói szakasza meginduljon, és az eljárást lefolytassák; ez pedig akkor teljesül, ha a bűncselekmény tárgyi oldali ismérveit a vádirat olyan részletességgel tartalmazza, amelyből az alanyi oldal szükséges elemeire alaposan lehet következtetni. A tárgyi oldal eleme mindenekelőtt az elkövetési magatartás (amely nélkül nincs bűncselekmény), ezen túl az elkövetési tárgy, az eredmény, az okozati összefüggés, és – nem feltétlenül, nem minden bűncselekmény esetében kötelező elemként – a hely, idő, mód és az eszköz. Ugyanakkor az nem követelmény, hogy a vád történeti tényállása minden részletre kiterjedően, aprólékosan rögzítsen valamennyi mozzanatot és körülményt, viszont a vád törvényességéhez elengedhetetlenül szükséges az, hogy a cselekmény leglényegesebb

tényeinek rögzítése olyan módon történjen meg, hogy abból a vád tárgyává tett bűncselekmény tárgyi és alanyi ismérvei egyértelműen felismerhetők legyenek. Egyszerűbben fogalmazva: a történeti tények leírásának oly mértékben kell konkrétan lennie, hogy abból – bebizonyítotttságot feltételezve – a büntetőtörvénybe ütköző cselekményre lehessen következtetni. Ugyanakkor a vád ténybeli megalapozottsága – bizonyítékokkal kellően alátámasztottsága – e szempontból közömbös, az a büntetőper érdemi kérdése. Márpedig a vád tárgyává tett cselekmény lényege, az, hogy a cég1 Rt. a számlák szerinti gazdasági eseményt nem takaró fiktív számlákon alapulóan igényelt vissza jogosulatlanul általános forgalmi adót, az eljárás során végig (értve ez alatt az ügydöntő határozatot is) azonos volt. Az pedig, hogy a számlák, bizonylatok fiktivitására, a számla szerinti gazdasági esemény meg nem történtére vonatkozó tényállítását mely körülményekre alapozta, abban az eljáró bíróságot a vádhatóság álláspontja semmilyen módon nem köti, ezen érvelés a vádon túlterjeszkedés tilalma nélkül a bizonyítékok mérlegelése alapján módosítható, pontosítható. A teljesség igénye érdekében egyébként az ítéltábla megjegyzi, hogy jelen ügyben a vádhatóság ezen koncepciója, mármint, hogy a fiktivitást csak abban az esetben látta igazoltnak, amennyiben ugyanazon áru töredékáron történt re-expediálására okirati bizonyíték merült fel, egyértelműen a terheltek javát szolgálta, ez eredményezte ugyanis azt, hogy a vádbeli összeget jelentősen meghaladó további – ugyanazon felek közötti számlákon alapuló – áfa visszaigénylések nem lettek a vád tárgyává téve.

[36] Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása a Be. 561. § (3) bekezdés a) pontjában írtakkal összhangban tartalmazza a vádra, vádmódosításra utalást, a vád szerinti minősítést, illetőleg a korábbi bírósági határozatokra utalást.

[37] Az elsőfokú ítélt indokolásának a Be. 562. § (3) bekezdés b) pontjában meghatározott része, azaz a vádlottak személyi körülményeire és korábbi büntetéseire vonatkozó adatok emellett kiegészítést és pontosítást igényelnek az iratok tartalma, a másodfokú nyilvános ülésen tett vádlotti előadások alapján.

- Terhelt1 I. r. vádlott haszonélvezetében álló ingatlanok gyermekei tulajdonában vannak.
- Terhelt2 II. r. vádlott [25] bekezdésben említett börtönytöltése kapcsán meg kell állapítani azt is, hogy az 5 éve, fogvatartási körülmények között jelentkezett, és a kiváltó ok nem ismert, így kizárólag tüneti kezelésben részesül. Az elsőfokú ítélet [26] bekezdésben írt előzményi elítélései közül az 1. pont alattiban megjelölt 200.000 Ft helyesen nem pénzbüntetés, hanem pénzmellékbüntetés volt, míg az 5. pont alattiban a terhelt által jelenleg is töltött szabadságvesztés kapcsán megállapították azt is, hogy feltételes szabadságra nem bocsátható. A végrehajtás során fegyelmi fenyítésére nem volt szükség, jutalmazásban 5 alkalommal részesült, magaviseletével probléma nem volt, a bv. intézetben munkát végez, és mindent megtesz a sikeres reintegrációja érdekében, a családjával rendszeresen kapcsolatot tart. Rögzíteni szükséges továbbá, hogy II. r. terheltnek ezt meghaladóan is voltak jogerős elítélései.

[38] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás túlnyomórészt megalapozott, annak kisebb, a Be. 592. § (2) bekezdés a) és c) pontjából eredő részbeni megalapozatlansági hibái a másodfokú eljárásban a Be. 593. § (1) bekezdés a) pontja értelmében az ügyiratok alapján kiküszöbölhetőek voltak, ezért az ítéltábla az ügyiratok tartalma alapján azt az alábbiak szerint pontosította, egészítette ki.

[39] A „cég2” címet viselő résznél a [32] bekezdés utolsó mondatát mellőzi.

[40] Az „ELŐZMÉNYEK, RELEVÁNS KÖRÜLMÉNYEK” cím alatti [35] bekezdés első sorában az „Ismeretlen időpontban” kifejezéshez hozzáteszi, hogy „de legkésőbb 2002 évben”; míg a [36] bekezdésben azt is megállapítja, hogy a cég1 festékpatronok, tonerek megszerzésére legkésőbb 2003 év folyamán került sor.

[41] „A KÖLCSÖN-, HITEL- és ZÁLOGSZERZŐDÉSEK” megnevezésű tényállásrészében a [37] bekezdés 9. sorában a „zálogjogosult” kifejezést „zálogkötelezett” szóval helyettesíti.

[42] Az „I. tényállási pont 2006. március” megnevezésű tényállásrésznél:

- az elsőfokú ítélet [52] bekezdése helyett azt rögzíti, hogy „Terhelt1 I. r. vádlott a cég9. 2006. március havi, 2006. április 19. napján kelt és április 20. napján postára adott Áfa bevallásában kizárólag adófizetési kötelezettséget maga után nem vonó, de a beszerzés tekintetében adólevonási jogosultsággal járó 37.000.000 forint értékű exportértékesítést, illetőleg 34.502.000 forint nettó összegű beszerzés után 6.900.000 forint levonható adót vallott, s ez alapján a levonható adóból 6.884.000 Ft-ot visszaigényelhető adóként, míg 16.000 Ft pénzügyileg nem rendezett követelést a következő időszakra átvihető követelésként tüntetett fel. A levonásba helyezett Áfa összegéből 6.750.000 forint a Terhelt2 II. r. vádlott által képviselt cég1. által az Rt. részére kibocsátott, valós gazdasági eseményt nem tartalmazó – fent részletezett – számlán, alapult, annak export értékesítési oldalát pedig a cég1 Rt. által a helysége1 történő termékértékesítésről kiállított fiktív számla adta. Ezek alapján Terhelt1 I. r. vádlott 2006. márciusra vonatkozóan jogosulatlanul 6.750.000 Ft Áfa összeget igényelt vissza. Az adóhatóság a társaság által visszaigényelt adó összegét – a jogosulatlanul visszaigényelt résszel együtt – 2006. június 8. napján utalta át a cég9. számlájára.

[43] A „II. tényállási pont 2006. április” megnevezésű tényállásrészt „II. tényállási pont 2006. április, május”-ra átnevezi, ezt meghaladóan:

- Az elsőfokú ítélet [62] bekezdése helyébe a következő szöveg lép:

„Terhelt1 I. r. vádlott a cég9. 2006. április havi, 2006. május 22. napján kelt és postára adott Áfa bevallásában kizárólag adófizetési kötelezettséget maga után nem vonó, de a beszerzés

tekintetében adólevonási jogosultsággal járó 53.428.000 forint értékű exportértékesítést, illetőleg 100.746.000 forint nettó összegű beszerzés után 20.149.000 forint levonható adót vallott, s ez alapján – az előző időszakról áthozott 16.000 csökkentő tételt is beszámítva – 19.721.000 forint adót igényelt vissza, míg 444.000 Ft pénzügyileg nem rendezett követelést a következő időszakra átvihető követelésként tüntetett fel. A levonásba helyezett Áfa összegéből 8.710.000 forint a Terhelt2 II. r. vádlott által képviselt cég1. által az Rt. részére kibocsátott, valós gazdasági eseményt nem tartalmazó – az ítélet [53] bekezdésében részletezett, N2-000004/05 számú – számlán alapult, annak export értékesítési oldalát pedig a cég1 Rt. által a helység1 történő termékértékesítésről kiállított, az ítélet [54] bekezdésében írt RH-3-000003/06. számú – fiktív számla adta. Ezek alapján Terhelt1 I. r. vádlott 2006. áprilisra vonatkozóan jogosulatlanul 8.710.000 Ft Áfa összeget igényelt vissza. Az adóhatóság a társaság által visszaigényelt adó összegét – a jogosulatlanul visszaigényelt résszel együtt – 2006. július 7. napján utalta át a cég9. számlájára.

I. r. vádlott a cég9. 2006. május havi, 2006. június 19. napján kelt és június 20. napján postára adott Áfa bevallásában kizárólag adófizetési kötelezettséget maga után nem vonó, de a beszerzés tekintetében adólevonási jogosultsággal járó 75.790.000 forint értékű exportértékesítést, illetőleg 66.608.000 forint nettó összegű beszerzés után 13.322.000 forint levonható adót vallott, s ez alapján – az előző időszakról áthozott 444.000 csökkentő tételt is beszámítva – 13.516.000 forint adót igényelt vissza, míg 250.000 Ft pénzügyileg nem rendezett követelést a következő időszakra átvihető követelésként tüntetett fel. A levonásba helyezett Áfa összegéből 13.187.000 forint a Terhelt2 II. r. vádlott által képviselt cég1. által az Rt. részére kibocsátott, valós gazdasági eseményt nem tartalmazó – az ítélet [57] és [58] bekezdésében részletezett, N2-000010/05 és N2-000011/05 számú – számlákon alapult, annak export értékesítési oldalát pedig a cég1 Rt. által a helység1 történő termékértékesítésről kiállított, az ítélet [59] bekezdésében írt RH-3-000004/06. számú – fiktív számla adta. Ezek alapján Terhelt1 I. r. vádlott 2006. május hónapra vonatkozóan jogosulatlanul 13.187.000 Ft Áfa összeget igényelt vissza.

Az adóhatóság a társaság által visszaigényelt adó összegét – a jogosulatlanul visszaigényelt résszel együtt – 2006. augusztus 7. napján utalta át a cég9. számlájára.”

[44] A „III. tényállási pont 2006. június” megnevezésű tényállásrészről:

- Az elsőfokú ítélet [67] bekezdése helyébe a következő szöveg lép: „Terhelt1 I. r. vádlott a cég9. 2006. június havi, 2006. július 13. napján kelt és július 20. napján postára adott Áfa bevallásában kizárólag adófizetési kötelezettséget maga után nem vonó, de a beszerzés tekintetében adólevonási jogosultsággal járó 75.359.000 forint értékű exportértékesítést, illetőleg 64.687.000 forint nettó összegű beszerzés után 12.937.000 forint levonható adót vallott, s ez alapján – az előző időszakról áthozott 250.000 csökkentő tételt is beszámítva – 12.937.000 forint adót igényelt vissza, míg 250.000 Ft pénzügyileg nem rendezett követelést továbbra is a következő időszakra átvihető követelésként tüntetett fel. A levonásba helyezett Áfa teljes egészében a Terhelt2 II. r. vádlott által képviselt cég1. által az Rt. részére kibocsátott, valós gazdasági eseményt nem tartalmazó – az ítélet [63] bekezdésében részletezett, N2-000056/05 számú – számlán alapult, annak export értékesítési oldalát pedig a cég1 Rt. által a helység1 történő termékértékesítésről kiállított, az ítélet [64] bekezdésében írt RH-3-000005/06. számú – fiktív számla adta. Ezek alapján Terhelt1 I. r. vádlott a cég

nevében 2006. júniusra vonatkozóan jogosulatlanul 12.937.000 Ft Áfa összeget igényelt vissza. Az adóhatóság a társaság által jogosulatlanul visszaigényelt adó összegét 2006. szeptember 6. napján utalta át a cég9. számlájára.

[45] A „IV. tényállási pont 2006. július” megnevezésű tényállásrészt „IV. tényállási pont 2006. július, augusztus”-ra átnevezi, ezt meghaladóan:

- Az elsőfokú ítélet [76] bekezdése helyébe a következő szöveg lép:
- „Terhelt1 I. r. vádlott a cég9. 2006. július havi, 2006. augusztus 14. napján kelt és 2006. augusztus 16. napján érkezett Áfa bevallásában kizárólag adófizetési kötelezettséget maga után nem vonó, de a beszerzés tekintetében adólevonási jogosultsággal járó 70.111.000 forint értékű exportértékesítést, illetőleg 85.730.000 forint nettó összegű beszerzés után 17.146.000 forint levonható adót vallott, s ez alapján – az előző időszakról áthozott 250.000 csökkentő tételt is beszámítva – 12.667.000 forint adót igényelt vissza, míg 4.729.000 Ft pénzügyileg nem rendezett követelést a következő időszakra átvihető követelésként tüntetett fel. A levonásba helyezett Áfa összegéből 12.199.000 forint a Terhelt2 II. r. vádlott által képviselt cég1. által az Rt. részére kibocsátott, valós gazdasági eseményt nem tartalmazó – az ítélet [68] bekezdésében részletezett, N2-000077/05 számú – számlán alapult, annak export értékesítési oldalát pedig a cég1 Rt. által a helység1 történő termékértékesítésről kiállított, az ítélet [69] bekezdésében írt RH-3-000006/06. számú – fiktív számla adta. Ezek alapján a cége nevében Terhelt1 I. r. vádlott 2006. július hónapra vonatkozóan jogosulatlanul 12.199.000 Ft Áfa összeget igényelt vissza. Az adóhatóság a társaság által visszaigényelt adó összegét – a jogosulatlanul visszaigényelt résszel együtt – 2006. október 4. napján utalta át a cég9. számlájára.
- I. r. vádlott a cég9. 2006. augusztus havi, 2006. szeptember 19. napján kelt és szeptember 20. napján postára adott Áfa bevallásában kizárólag adófizetési kötelezettséget maga után nem vonó, de a beszerzés tekintetében adólevonási jogosultsággal járó 71.192.000 forint értékű exportértékesítést, illetőleg 57.037.000 forint nettó összegű beszerzés után 11.407.000 forint levonható adót vallott, s ez alapján – az előző időszakról áthozott 4.729.000 csökkentő tételt is beszámítva – 11.407.000 forint adót igényelt vissza, míg 4.729.000 Ft pénzügyileg nem rendezett követelést a következő időszakra átvihető követelésként tüntetett fel. A levonásba helyezett Áfa összegéből 10.473.000 forint a Terhelt2 II. r. vádlott által képviselt cég1. által az Rt. részére kibocsátott, valós gazdasági eseményt nem tartalmazó – az ítélet [72] bekezdésében részletezett, N2-000132/05 számú – számlán alapult, annak export értékesítési oldalát pedig a cég1 Rt. által a helység1 történő termékértékesítésről kiállított, az ítélet [73] bekezdésében írt RH-3-000007/06. számú – fiktív számla adta. Ezek alapján Terhelt1 I. r. vádlott 2006. augusztus hónapra vonatkozóan jogosulatlanul 10.473.000 Ft Áfa összeget igényelt vissza. Az adóhatóság a társaság által visszaigényelt adó összegét – a jogosulatlanul visszaigényelt résszel együtt – 2006. november 9. napján utalta át a cég9. számlájára.”

[46] Az elsőfokú ítélet [77] bekezdésében írt összefoglalásának első mondatrészében az elkövetési időszakot és vagyoni hátrányt 2006. március-augusztus hónapokra, illetőleg 64.256.000 forintra helyesbíti.

[47] Az ekként kiegészített és helyesbített tényállás már mindenben hiánytalan és pontos, téves ténybeli következtetést sem tartalmaz, az a vádlottak tagadásával szembenálló részében is a bizonyítékok okszerű értékelésén alapul, így a Be. 593. § (3) bekezdése alapján a másodfokú eljárásban is irányadó volt.

[48] Az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségét a Be. 561. § (3) bekezdés d) pontjában írtak szerint hiánytalanul, magas színvonalon teljesítette, megjelölte a rendelkezésre álló bizonyítékokat és részletes indokát adta, hogy a tényállás megállapításakor egyes bizonyítékokat milyen módon és okból vett figyelembe, fogadott vagy vetett el.

[49] E körben a törvényszék kifogástalanul, s lényegre látóan ismerte fel a bizonyítékok értékelésének sarokpontjait, ehhez fűzött indokolása teljes, logikai hibáktól mentes.

[50] A törvényszék tehát helytállóan állapította meg az I., II. r. terheltek cselekvőségét, és megalapozottan vont következtetést a számlák fiktív volta mellett a vádlottak ezen tényekkel kapcsolatos tudattartalmára, miután az e körben releváns bizonyítékokat, védekezésüket is szem előtt tartva, elemezte. E körben az I. r. védői fellebbezés indokolásokban, perbeszédben sem hangzott el olyan érv, mely ezen elsőbírói indokolás, következtetések megalapozottságát, helyességét megkérdőjelezte volna. A kifogások nagy része ugyanis, amellet, hogy a kétséget kizáró bizonyítottság fogalmát a védő tévesen értelmezte, lényegében az elsődleges tényekből a tudati tényekre, mint szekunder tényekre vont következtetések létjogosultságát kérdőjelezte meg. Előbbi, mármint a kétséget kizáró bizonyítottság követelménye (Be. 7. § (4) bekezdés) nem keverendő össze a fogalmilag elérhetetlen anyagi igazság fogalmával. Emellet az sem kétséges, hogy a „körülmenyi bizonyítás” eredményeként a tudati tényekre vont következtetések, tényállítások teszik ki a tényből tényre vont következtetések legmarkánsabb csoportját, ekként az „in dubio pro reo” elvére és ezzel összefüggésben a szekunder tények vonatkozásában a közvetlenül terhelő személyi, okirati bizonyítékok hiányára történt védői, terhelti hivatkozások eleve értelmezhetetlenek. Nem tévedett a törvényszék I. r. vádlott megismételt eljárásban tett vallomásainak értékelésekor sem, nem kétséges, hogy valamennyi bizonyíték és az addig eljárt bíróságok álláspontjának ismeretében, az elkövetés után 15 évvel felhozott új körülmény csekélyebb hitelességgel bír, és valamennyi vallomás kimerítő ismertetésére vonatkozó kötelezettség a Be. 561. § (3) bekezdés d) pontjából nem is vezethető le.

[51] Az okirati bizonyítékok (cégmásolat, bevallások, Áfa analitika, adóhatósági jegyzőkönyvek, határozatok, számlák, szerződések, bankszámla szerződések, bankszámlaforgalmi adatok, CMR-ek stb.) alapján az érintett cégek adatai (az off-shore cégek kivételével, melyekre vonatkozó hiteles bizonyíték egyáltalán nem állt rendelkezésre, és amelyek tényleges gazdasági tevékenysége már pusztán emiatt is kétségbe vonható), a

cégnyilvántartás szerinti tulajdonosai, képviselői, az adóbevallások benyújtásának időpontja, tartalma, az annál figyelembe vett fiktív számlák adatai, az az alapján történt folyósítások, a szállítással kapcsolatos adatok, azaz az elsődleges tények, egyértelműen megállapíthatóak és megállapítandóak voltak.

[52] Az érdemi tényállás módosításokat kivétel nélkül pont ezen okirati bizonyítékok, köztük is az Áfa analitika és bevallások tartalma tették szükségessé. A cég1. Áfa analitikájából ugyanis egyértelműen kitűnik, hogy a tényállásban nevesített fiktív számlák áfa tartalmát az Rt. mely időszaki áfa bevallásában helyezte levonásba, és e tekintetben a tényállás több iratellenes megállapítást is tartalmazott. Ez egyébként mind a II. mind pedig a IV. tényállási pontnál oda vezetett, hogy az elsőfokú bíróság a jogosulatlanul visszaigényelt Áfa összegét a fiktív számlák összesített Áfa tartalmának ugyan kétség kívül megfelelő, ámde a vonatkozó időszaki bevallásban levonásba helyezett Áfa összegét nagyságrendekkel meghaladóan határozta meg, nem észlelve, hogy azok egy részét az exportértékesítésről kiállított következő havi számla miatt a következő hónapban könyvelték le, és vették a bevallásokban is figyelembe.

[53] A számlákon szereplő gazdasági esemény megtörténtét, azaz a számlák fiktív voltát illetően megvizsgált az elsőfokú bíróság minden releváns körülményt, az azt vitató védői felvetések az ügy adatainak nem feleltethetők meg, illetőleg azok a számlák valótlanságára vont következtetés szempontjából jelentőséggel nem bírtak. A büntetőeljárás majdnem két évtizedes tartama alatt letisztult és meg is szilárdult bírói gyakorlat mutatta meg azt, hogy a 2006-ban – főként a jól szervezettség és a határokon átlépő jellege miatt – az újdonság erejével ható elkövetés magán viseli a jellegzetesen a fiktív számlázásra utaló körülményeket:

[54] A láncolatban szereplő cégek tagjai, vezető tisztségviselői között átfedések vagy rokon kapcsolatok voltak. Ez megmutatkozik a cég10. és a cég1. illetőleg utóbbi cég és a cég9. viszonylatában is. Az előbbi két társaság vonatkozásában II. r. vádlott személye miatt már a számlák szerinti áruk feletti tulajdon- illetve rendelkezési jog is megkérdőjeleződött oly mértékben, hogy azok maradéktalan tisztázására a rendelkezésre álló bizonyítékok nem voltak elegendőek. Ezért a Be. 7. § (4) bekezdésében foglalt bizonyítási alapvetést maradéktalanul szem előtt tartva állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a cég9.-nek értékesített tonerek, festékpátronok illetve gépkocsi alkatrészek az eladónak rendelkezésre álltak. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a számlában foglalt ügylet valódiságának megítélésakor az ezzel kapcsolatos körülmények figyelmen kívül maradhattak. Már csak azért sem, mert ezek a cég1 Rt. mint vevő számára kockázatot jelentettek, mellyel I. r. vádlottnak, mint ügyvezetőnek számolnia kellett.

[55] A vételárként átutalt összegek a számlázási láncolaton jellemzően egy nap alatt átfutottak, a lánc végén fennmaradt összeget szinte nyomban készpénzben felvették, és ezzel összefüggésben az is nagyon beszédes, hogy a cég2 vevő bankszámlájára a vételárként később átutalt összegek ugyancsak készpénzben kerültek befizetésre. Mindez, ahogy azt az elsőfokú bíróság is hangsúlyozta, mindkét vádlott részvételét feltételező tervezést igényelt.

[56] A láncolatos értékesítésben szereplő egyik cég sem rendelkezett akár a cég1 patronok, tonerek, akár a gépkocsi alkatrészek értékesítése tekintetében múlttal. Ez a cég1 Rt. tevékenységi körébe nem illett, de a cég1. és cég10. vonatkozásában is, az évek óta meglévő készlet sem szolgált semmi mást, mint fedezetet más cégek hiteligényléseihez.

[57] A cég1 Rt.-vel papíron szerződéses kapcsolatban álló eladó és vevő fellépésének, a vételár kiegyenlítésének körülményei semmiképpen sem prosperáló cégek közötti gazdasági kapcsolatot mutattak. E körben ugyanis semmilyen olyan konkrét marketing tevékenységet nem mutatott fel a társaság – erre az I. r. vádlott által minden konkrétum nélkül hivatkozott újsághirdetés nem alkalmas – mely az áruk kelendőségét, a cég sikeres nemzetközi piacra lépését a legcsekélyebb mértékben valószínűsítette volna.

[58] Az elsőfokú bíróság maradéktalanul helytállóan utalt a gazdaságilag nem racionális árakra és arra is, hogy az árképzés nem volt követhető. A védő által ennek cáfolatára írtak fikción alapultak, egyetlen olyan dokumentum sem volt ugyanis, mely arra utalt volna, hogy bármely a tárolási helyen történt közös szemle alapján kifejezett minőségi kifogás miatt az érintett áru vételárát csökkentett összegben határozták meg.

[59] Márpedig a szerződések, számlák valódiságának megítélésénél a gazdasági észszerűség bír döntő jelentőséggel. Így alapvetően kérdőjelezi meg az ügylet, szerződés, számla stb. hitelességét, ha az áru megrendelését adott időpontban és körülmények között, adott féltől és összegben semmilyen indok (várható eredmény) nem támasztotta alá, azt semmilyen gazdasági érdek nem indokolta. S bár az értékesítési lánc közgazdaságilag ismert fogalom, a vállalkozások működésének alapja mindig a gazdasági észszerűség és nyereségorientáltság, és ennek jelen ügyben az értékesítés menete mindenben ellentmondott. A számlán szereplő gazdasági eseményről, azaz az áruról az értékesítő cég1 Rt. képviselője, az I. r. vádlott, de a neki beszállító cég ügyvezetője, a II. r. vádlott is elenyésző ismerettel bírt, az értékesítés érdekében a legcsekélyebb hatástanulmányt, vizsgálatot nem végezték el. Olyan alapvető, az áru értékét döntően meghatározó adatra sem figyeltek, mint a cég1 tonerek, patronok lejárat ideje (rendszerint 24 hónap), mely a 2003-as szerzési évre tekintettel a 2006-os értékesítéskor minden bizonnyal lejárt. Ez, mármint a szavatossági idő lejárt, a használhatóságot nem feltétlenül, de az áru értékét, eladhatóságát mindenképpen alapvetően befolyásolja.

[60] A szállítmányoknak pont ezen, a minőséget igazoló dokumentumai hiányoztak. Az írásos dokumentálás megléte, a formai hiánytalanság, helytállóság az ügylet valódiságának megítélése szempontjából nem releváns, figyelemmel arra is, hogy az abban érintettek gazdasági társaságok, tehát az írásbeliség, a számviteli rendelkezéseknek megfelelő dokumentálás alapkövetelmény. Ellenben sokatmondó, ha ezen dokumentálás, sőt túldokumentálás kizárólag az áfa visszaigénylést megalapozó iratokban merült ki, a számlán szereplő áru tényleges eladhatóságát, értékét jelentő adatok hiányoznak, de az is, ha a felek közötti, az együttműködés lényeges pontjait meghatározó, I.r. által csatolt szállítói keretszerződés kelte egyébként az eljárás tárgyát képező szállítások egy része utáni időpontra esett (2006. július 12.).

[61] A láncolat végén olyan külföldi off-shore cég állt, mely a bankszámlaforgalom adataiból is kitűnően tényleges gazdasági tevékenységet nem folytatott, kifejezetten a

számlák értékének utalása érdekében célzottan történtek a bankszámlára készpénz befizetések. Ennek módja semmiképpen sem egy törvényesen működő, de még kevésbé prosperáló gazdasági entitás képét mutatja. Az offshore cégek közreműködésével kapcsolatban a másodfokú bíróság még arra mutat rá, hogy bár valóban nem ütközik törvénybe olyan cégek alapítása, melyeknek legfőbb jellemzője a tulajdonosi háttér rejtve maradása, de vitathatatlan, hogy azok minden esetben legalábbis adóoptimalizálást céloznak, és a közreműködésükkel kifejtett magatartások már rendszerint az adóelkerülés tilalmazott határait is átlépik. Az az I. r. védői érvelés sem foghat helyt, hogy az off-shore cégek működési jellemzőinek jelen ügyben I. r. vádlottra, az ő cselekvőségére, tudattartalmára nézve semmilyen kihatása nem volt, hiszen ezen tényezők az átláthatóságot és a gazdasági folyamatok, ekként a számlák valódisága megítélésének ellenőrzését is akadályozták. A védő Google Térképen történő keresési eredménye a helységi hatóságok jogsegélykérelemre adott válaszában foglaltak cáfolatára, azaz, hogy a megkeresés (és a bűncselekmény elkövetése) idején helységi a cím103 cím nem létezett, nem alkalmas, és nem azért, mert ilyen utca nem volt, hanem mert a 26. szám alatt jelenleg elhelyezkedő felismerhetően modern fölszintes irodaház több mint 20 évvel ezelőtti létezése a védő részéről alap nélküli feltevés. Mindez egyébként a számlák valódiságának megítélése szempontjából lényegtelen, ám beszédes az is, hogy az ügy azóta jogerősen befejeződött másik szálában a szintén bizonyítottan fiktív számlázási láncolatot működtető cég12. kapcsán az cég53, cég52, cég13 is ezen cím alá kérte szállítani áruit.

[62] A vád tárgyává tett szállítások esetében a kiszállított áru reexpediálása töredék áron, napokon belül megtörtént. Erre az elsőfokú bíróság szintén a helységi hatóságok jogsegélykérelem alapján adott válasza és tanú23 fuvarozó tanú azzal egyező előadása alapján helytállóan következtetett. Kétségtelen, hogy tanú26 tanú, mint másik fuvarozó a megállapítottakkal ellentétesen vallott, közreműködésének jellege alapján azonban nevezett vallomása érdektől mentesnek nem volt tekinthető, állításai az általánosság szintjén megrekedtek, miközben az okiratok jóval beszédesebb konkrét adatokat tartalmaztak mind a szállítás időpontját, mind pedig a kiszállítás és visszaszállítás (vagy továbbszállítás) azonosságait (pl. a rakomány kg-ra azonos súlya) illetően is.

[63] Ebből pedig az következik, hogy a szállításokra kizárólag az áfa visszaigénylés megalapozása érdekében volt szükség, azzal kapcsolatban valós adásvételi szándék egyik fél esetében sem állt fenn, ellenkezőjének igazolására, az áru vevő általi birtokbavételére az okmányokon található tanú51 aláírás a fentiekre figyelemmel semmilyen módon nem volt alkalmas, az a kiszállítás szabályosságának és az áfa visszaigénylés megalapozásának elengedhetetlen feltétele volt.

[64] Miután a szállítások esetében az áru a számlán szereplő áru valós piaci értékkel nem vagy jóval csekélyebb összeg erejéig bírt, így nem kétséges, hogy az I. r. vádlott által irányított cég1 Rt. nevében, általa is tudottan fiktív számlákon alapuló adóbevallások alapján történt visszaigénylések jogtalanok voltak, azok összege tehát mindenképpen vagyoni hátránnyként értékelendő.

[65] A vádlottak közreműködésével történt számlázások tehát a fiktív számlázási lánc tipikus jegyeit mutatják. Kétségtelen, hogy a számlázási láncolat fiktív voltára vont (egységes) következtetéssel szemben az azzal kapcsolatos tudattartalom vádlottanként

(személyenként) eltérhet, az külön vizsgálendő. Ugyanakkor jelen ügyben a terhelti cselekvésből, azok fentiekben is kiemelt körülményeiből szükségszerűen adódott a tudati tények megléte is nemcsak II. r., de I. r. vádlott esetében is. Bár az alapeljárásban az elsőfokú bíróság e körben tényszerűen utalt arra, hogy ennek szereplői közül a csatorna (az áru külföldre juttatásában közreműködő közvetítő) cégek, valamint a „puffer” vagy átszámlázó társaságok vonatkozásában nem kizárt, hogy a számlakibocsátó képviselő tudata a fiktív számlázásra, jogosulatlan áfa levonás/visszaigénylésben való közreműködésre nem terjed ki, a tudattartalom hiánya azonban e cégek esetében sem törvényszerű, főként nem akkor, ha – mint a jelen ügyben is – a számlázási lánc csekély tagból áll, és a haszon a külföldre értékesítést végző, I. r. vádlott ügyvezetése alatt álló cég Rt.-nél realizálódott.

[66] Terhelt1 I. r. vádlott tekintetében a külső, elsőfokú bíróság által hiánytalanul felsorakoztatott körülmények egyértelműen bűnös tudattartalmát igazolták. Ahogy az elsőfokú ítélet is kitért rá, I. r. terhelt érdemi védekezése korántsem ellentmondásoktól mentes. Helytállóan tulajdonított jelentőséget annak, hogy I. r. vádlott az ügyletkötés kapcsán – a gazdasági érdekei szempontjából alapvető – egyik vizsgálatot sem folytatta le, a tárgybeli időszakban és azt követően is egyetlen partner vevő cégével a kapcsolatfelvétel körülményeiről is csak általánosságban, és nem is végig azonosan nyilatkozott, holott első kihallgatásai kapcsán, miután a cégének más vevője nem volt, a megkopott emlékezetére sem hivatkozhatott. A vallomásából úgy tűnik ki, mintha vele, mintegy a szerencsének köszönhetően, megtörténtek az események, közel egy időpontban jelentkezett az eladó, a cég tevékenységébe nem vágó, teljesen különböző kereskedelmi profilú termékek eladását kínálva, és a vevő is, aki mindkét termékre vevőként jelentkezett. Az a védekezése sem foghat helyt, hogy I. r. terheltnek ebben semmilyen kockázata nem volt, mert csak akkor vette meg a cégl.-től az árut, amikor vevőt talált rá, és nemcsak azért, mert az értékesítés érdekében semmilyen konkrét erőfeszítést nem tett, így a cégének közreműködése teljesen értelmetlen lett volna, de azért sem, mert ahogy azt az elsőfokú ítélet is részletesen tartalmazta, egyéb bevétel nélkül vett fel ingatlanvásárlásra hiteleket, melyek törlesztőrészeit havonta fizetni kellett, a mielőbbi értékesítéshez tehát elemi érdeke fűződött. A cselekvése erre figyelemmel csak úgy nyer értelmet, amennyiben a kockázat hiányát az adta meg, hogy a fiktív számlázási láncolat előtte a kezdetektől ismert volt. Egyedül ez magyarázhatja a számlákon szereplő áruk lehetséges piacával, minőségével, mennyiségével, eredetével kapcsolatos érdeklődésének teljes hiányát. És ezt nem az adójogszabályok, hanem az ügyvezetői állása kívánta volna meg olyan áruk esetében, melyeknél a védő maga hivatkozott arra, hogy a legcsekélyebb körülmények is nagyban befolyásolják az áru értékét.

[67] A II. r. vádlott vonatkozásában a tudati tényekre vont következtetések ugyancsak helytállóak, azokat a védelem részéről sem érte támadás.

[68] A fentiek szerint irányadó tényállásból tehát az elsőfokú bíróság következtetései a büntetőjogi felelősség kérdésében mindkét vádlott tekintetében okszerűek voltak. Az ítéltábla Terhelt1 I. r. vádlottat illetően az alkalmazott büntető törvénnyel, és a cselekmények jogi minősítésével is egyetértett, ugyanakkor Terhelt2 II. r. vádlott vonatkozásában az alkalmazott büntető törvény téves megválasztása okán a minősítés korrekcióra szorult.

[69] A másodfokú bíróság osztotta a törvényszéknek a Btk. 2. §-a alapján azon okfejtését, hogy miután a vádlottak terhére a valóságos tevékenység nélkül kiállított bizonylatok alapján az általános forgalmi adó visszaigénylése (illetőleg ahhoz nyújtott bűnsegély) volt róható, az elkövetéskori büntető törvény alkalmazása esetén, figyelemmel az 1/2006 BJE határozat 1. pontjában foglaltakra, a költségvetést károsító cselekményeik csalás büntettként minősülnek.

[70] Arra is helyesen mutatott rá az elsőfokú bíróság, hogy az 1978. évi IV. törvény 318. § (2) bekezdés a) és c) pontja a költségvetési csalással azonosan a bünszövetségben és üzletszerűen történt elkövetést minősített esetként határozta meg, és ahhoz a kár összegét is alapul véve magasabb büntetési tételt rendelt, így miután a jogosulatlan visszaigénylések (vagy ahhoz nyújtott bűnsegély) összege az 50.000.000 forintot meghaladta /különösen nagy érték alsó határa/, és az üzletszerű vagy bünszövetségben történt elkövetés is terhükre róható, így e bűncselekmény büntetési tétele [1978. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdés, (7) bekezdés b) pont] ugyanúgy öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztés mint a hatályos Btk. 396. § (5) bekezdés b) pontja szerinti költségvetési csalásé.

[71] Terheltl I. r. vádlott vonatkozásában tehát a halmazati büntetési tételkeret elkövetéskori és elbíráláskori azonossága folytán (I. r.: 5 évtől egy nap híján 11 évig terjedő szabadságvesztés) az elbíráláskori büntető törvény alkalmazását kizárólag a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjára vonatkozó kedvezőbb rendelkezései alapozták meg. Helytállóan utalt arra a törvényszék, hogy a szabadságvesztés büntetés primátusa alapján az arra vonatkozó előírások (mely kiterjed a feltételes szabadságra vonatkozó szabályozásra is) terhelt(ek)re kedvező változása jelent nagyobb kedvezményt. Ugyanakkor a pénzbüntetés egy napi tétel összege tekintetében a hátrányosabb módosításokra tévesen hivatkozott, miután az elkövetéskori büntető törvény szerint szabadságvesztés büntetés mellett kizárólag pénzmellékbüntetés volt kiszabható, melynek alsó és felső határát (és az átváltoztatási kulcs határait is) a törvény összegszerűen határozta meg (10.000-10.000.000 Ft), így az elsőfokú ítéletben szereplő összehasonlítás nem lehet irányadó.

[72] A költségvetési csalás büntetténél az azonos tettesi cselekményhez kapcsolódó több bevallási időszakot felölelő elkövetési magatartásokat a bekövetkezett vagyoni hátrányra, mint eredményre figyelemmel törvényesen foglalta az elsőfokú bíróság különös részi törvényi egységbe.

[73] Helyesen foglalt állást a költségvetést károsító bűncselekmények üzletszerű (Btk. 459. § (1) bekezdés 28. pont) elkövetése tekintetében is, melyre a részcselekmények száma, az elkövetés azonos módja, a vagyoni hátrány összege alapot adott. Az üzletszerűség megállapítását az sem zárja ki, hogy a rendszeres haszon (vagy arra törekvés) nem az elkövetőnél személyesen, hanem például az általa ténylegesen vezetett gazdasági társaságnál vagy más személynél realizálódott.

[74] Aggálytalanul megállapítható volt a bünszövetségben (Btk. 459. § (1) bekezdés 2. pont) elkövetés is. A bűncselekmények szándékos elkövetésében való megállapodásra következtetés vonható a több bevallási időszakot magában foglaló, rendszeresen ismétlődő, azonos elkövetési magatartásokból, a számlázási lánc azonos felépítéséből és a cselekmények szervezettségéből, e körülmények ugyanis feltétlenül szükségessé tették a terheltek közötti, a fiktív számlák rendelkezésre bocsátására vonatkozó megállapodást, mindvégig folyamatos egyeztetést, ekként bizonyos tervezést is (IV. számú Büntető Elvi Döntés a bünszövetségről). A bünszövetség keretében tanúsított elkövetői magatartás lehet bűnsegédi is, s nem zárja ki annak megállapítását az sem, hogy az elkövetők által eltervezett (megvalósított) két vagy több cselekmény törvényi egységet alkot (BH2015.215).

[75] A közbizalom elleni bűncselekmények, a hamis magánokirat felhasználásának vétsége vonatkozásában a rendbeliségét az egyetlen adójogviszony határozta meg, s azon belül – a törvényi feltételek fennállására tekintettel – nem volt akadálya a folytatólagos elkövetés megállapításának. A több bevallási időszakot érintő hamis magánokirat felhasználása nem vonható pusztán a természetes egység körébe, hanem a Btk. 6. § (2) bekezdése szerint rövid időközökben, többször, ugyanazon sértett sérelmére és egységes akaratelhatározás okán a folytatólagosság keretei között értékelendő (BKv. 36.).

[76] Terhelt2 II. r. vádlott vonatkozásában a büntető törvény helytelen alkalmazása, a visszaesés/különös visszaesés és ez alapján a büntetési tételkeret elbíráláskori téves meghatározásából eredt. II. r. terheltet ugyanis az elkövetés előtt csalás büntette és magánokirat-hamisítás vétsége miatt ítélték jogerős szabadságvesztésre, melynek kitöltését a jelen eljárás tárgyát képező cselekmény elkövetéséig meg sem kezdte, így attól három év sem telhetett el, ezért mindkét büntető törvény alapján legalábbis visszaesői minősége (1978. évi IV. törvény 137.§ 31. pont, Btk. 459. § (1) bekezdés 31. pont) nyilvánvaló. Az elkövetéskori büntető törvény alapján ezt meghaladóan – miután a csalás büntette és a magánokirat-hamisítás vétsége kétségtől ugyanolyan bűncselekmény – különös visszaesői minősége is mindkét bűncselekményt érintően fennállna, mely miatt a büntetési tételkeret az 1978. évi IV. törvény 85. § (1) bekezdése és 97. § (1) bekezdésére figyelemmel – a kétszeres emelés tilalma okán – öt évtől tizenöt évig terjedő szabadságvesztés.

[77] A jelenleg hatályos Btk. alapján azonban a különös visszaesést megalapozó azonosság vagy hasonlóság az elbíráláskori Btk. szerinti költségvetési csalás büntette és csalás büntette között a Btk. 459. § (1) bekezdés 31/a. pontja és Btk. 383. § d) pontjának mérlegelést nem tűrő rendelkezése értelmében már nem áll fenn. Ezért bár a jelenleg hatályos büntető törvény rendelkezései kétszeres emelést írnak elő, a büntetési tételkeret felső határának felével történő emelését maga után vonó különös visszaesés kizárólag a közbizalom elleni bűncselekmény vonatkozásában állapítható meg (a büntetési tétel felső határa e cselekménynél tehát 1 év 6 hónapra emelkedett), ehhez képest a Btk. 81. § (1)-(3) bekezdéseiben szabályozott halmazati büntetés alapjául szolgáló legmagasabb büntetési tétel nem ehhez, hanem a költségvetési csalás büntettségéhez igazodik, amely bűncselekmény tekintetében a vádlott immár nem különös, hanem csak a Btk. 459. § (1) bekezdés 31. pontja szerinti (egyszerű) visszaeső. A büntetés egységességére figyelemmel következésképpen ezen elkövetői minősége határozta meg a vádlottal szembeni büntetéskiszabás szabályait, míg a Btk. 89. § (1) bekezdése szabályainak alkalmazásával együtt is jóval enyhébben szankcionált hamis magánokirat felhasználása tekintetében megállapítható különös visszaesői minőség

legfeljebb a joghátrány alkalmazása során a súlyosító körülmények körében nyerhetett értékelést.

[78] Így tehát a súlyosabb megítélésű bűncselekmény büntetési tételét alapul vevő halmazati szabályok miatt az irányadó büntetési tételkeret az elbíráláskori büntető törvény alapján 5 évtől 11 év 6 hónapot el nem érő szabadságvesztésre módosult, mely egyértelműen kedvezőbb e terhelte és megalapozza az elbíráláskori törvény alkalmazását. Mindezeknek megfelelően II. r. vádlott cselekményét a másodfokú bíróság:

- bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (5) bekezdés b) pont] valamint
- bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat vétségének [Btk. 345. §]

minősítette.

[79] A büntetés kiszabása körében irányadó körülményeket az elsőfokú bíróság túlnyomórészt feltárta, az csak kisebb kiegészítést, pontosítást igényelt. Így mindkét vádlott javára szól, hogy a vagyoni hátrány összege a minősítést megalapozó különösen nagy érték alsó határához közeli, illetőleg II. r. terhelt esetében a közreműködésének jellegére figyelemmel csak csekélyebb súllyal a bűnsegédi bűnrészessége, illetőleg a személyi körülményeknél feltüntetett betegsége.

[80] Az enyhítő tényezők körében az elsőfokú bíróság helyesen tulajdonított kiemelt jelentőséget a 20 évet csaknem elérő időmúlásnak, és miután annak nagy része alatt a vádlottak büntetőeljárás hatálya alatt álltak – úgy, hogy a bírósági, s főként a megismételt eljárásban több inaktív időszak is kimutatható volt –, az eljárás elhúzódásának.

[81] Az így kiegészített bűnösségi körülményeket a cselekmények tárgyi súlyával is összevetve, a másodfokú bíróság mindkét fellebbezéssel érintett vádlott tekintetében egyetértett az alkalmazott szabadságvesztés büntetési nemmel, a foglalkozástól eltiltás alkalmazását azonban I. r. vádlott esetében nem látta indokoltnak.

[82] A terheltek vonatkozásában – miután a büntetési tételkeret alsó határa 5 év, s a korlátlan enyhítés törvényi feltételei nem álltak fenn, emellett a bűncselekmény tárgyi súlya, az elkövetés körülményei okán, melyet az ezzel összefüggő súlyosító tényezők nagyobb száma is mutat, a megrovás intézkedés alkalmazását megalapozó társadalomra veszélyesség megszűnése vagy csekéllyé válása sem következhetett be – a szabadságvesztés büntetés kiszabása egyik vádlottnál sem volt mellőzhető.

[83] Ezt meghaladóan azonban az eljárás elhúzódásának és az időmúlásnak volt olyan kiemelt jelentősége, mely a szabadságvesztés büntetési nem meghatározását mindkét vádlottat érintően alapvetően befolyásolta. Emiatt a belső arányosság szükségszerűen háttérbe szorult, az egyes terheltek eltérő cselekvősége illetően a vádlottak személyében rejlő társadalomra veszélyességét befolyásoló körülmények legfeljebb egyéb büntetési nemek, valamint a büntetés kiszabásával összefüggő további rendelkezések alkalmazására hatottak ki.

[84] Mindezek előre bocsátása mellett az ítéltábla Terhelt1 I. r. vádlott tekintetében az öt évtől egy nap híján tizenegy évig terjedő szabadságvesztés halmazati büntetési tételkeretre figyelemmel, a Btk. 82. § (2) bekezdés b) pontja szerint irányadó enyhítő rendelkezés teljes kimerítésével kiszabott 2 évi szabadságvesztés további mérséklését a törvény kizárja. Ugyanakkor a végrehajtás felfüggesztése próbaidejét, figyelemmel az enyhítő tényezők körének bővülésére, azaz a vagyoni hátrány különöse nagy érték alsó határához közeli összegére, továbbá I. r. vádlott azóta is büntetlen előéletének, a 20 éves időmúlásnak és az eljárás elhúzódásának nagyobb nyomatékú értékelésére, az ítéltábla a Btk. 85. § (2) bekezdése szerinti minimumra, azaz a szabadságvesztés tartamával megegyező két évre leszállította.

[85] A végrehajtás elrendelése esetére a szabadságvesztés végrehajtási fokozatára, a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjára, és az előzetes fogvatartásban töltött idő beszámítására vonatkozó rendelkezés, csakúgy, mint a pénzbüntetés alkalmazása törvényes volt, azok jogszabályi alapja sem szorult pontosításra.

[86] Osztotta ugyanakkor a másodfokú bíróság a védői álláspontot a tekintetben, hogy a miután a bűncselekmény elkövetése a büntetlen előéletű, nyugdíjkorhatárhoz közeledő I. r. vádlott életében igen rövid, fél éves időszakot ölelt fel, melyet követő 20 évben a mai napig az eltiltással érintett foglalkozást folyamatosan ellátta, s ennek során e tevékenységével kapcsolatban kifogás nem merült fel, így a foglalkozástól eltiltás alkalmazása a büntetési célokon túlmutatna, ezért azt mellőzte.

[87] Ezt meghaladóan az ítéltábla az Alkotmánybíróság 8/2015. (IV.17.) AB határozatának [74] bekezdésében kifejtett alkotmányos követelményekre figyelemmel vizsgálta az I. r. vádlott vonatkozásában az előzetes mentesítés kérdésében elfoglalt elsőbírői álláspontot. És azzal szemben a terhére rótt bűncselekmény jelentős tárgyi súlya ellenére, az időmúlásra, az eljárás rendkívüli elhúzódására, a különös érték alsó határához közeli elkövetési értékre és nevezett azóta is kifogástalan életvezetésére figyelemmel I. r. vádlottat arra érdemesnek találta, ekként őt a Btk. 102. § (1) bekezdése értelmében előzetes mentesítésben részesítette.

[88] Terhelt2 II. r. vádlott tekintetében, a halmazati büntetési tételkeret 5 éves alsó határára, s bűnsegédi bűnrészességére figyelemmel az eljárás elhúzódásának érvényre juttatása és az enyhítő körülmények körének bővülése miatt a másodfokú bíróság a szabadságvesztés tartamát a Btk. 82. § (2) bekezdés b) és c) pontjára figyelemmel a Btk. 82. § (4) bekezdése szerinti „kettős leszállást” alkalmazva 1 év 6 hónapra mérsékelte. Ez utóbbi

enyhítő rendelkezés teljes kimerítésére visszaesésen túli büntetett előélete, a büntetőeljárás hatálya alatti elkövetés miatt nem volt indok.

[89] Az elsőfokú bíróság törvényesen döntött a szabadságvesztés végrehajtási fokozatáról (börtönbüntetésben meghatározva azt), a feltételes szabadságra bocsátás kizártságáról, az alkalmazott büntető törvény változása miatt azonban e büntetést szabadságvesztésnek nevezte meg az ítéltábla, a végrehajtási fokozatát magalapozó törvényhelyet pedig a Btk. 37. § (3) bekezdés a) pontjára, a feltételes szabadságra bocsátás kizártsága kapcsán a Btk. 38. § (4) bekezdés d) pontjára volt szükséges módosítani.

[90] A foglalkozástól eltiltás és közügyektől eltiltás mellékbüntetés alkalmazása a másodfokú bíróság szerint is szükséges, ennek tartamát azonban az ítéltábla az enyhítő tényezők jelentős túlsúlya miatt 2-2 évre mérsékelte és azok jogszabályhelye is módosításra szorult az alkalmazott büntető törvény változása miatt, a foglalkozástól eltiltás kapcsán a Btk. 52. § (1) bekezdés b) pontjára, 53. § (2) bekezdésére és 54. §-ára, a közügyektől eltiltás mellékbüntetés tekintetében pedig a Btk. 61. (1) bekezdésére és 62. § (1) bekezdésére.

[91] A bűnügyi költségre viselésére vonatkozó elsőbírói rendelkezés is törvényes volt.

[92] Mindezek alapján a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a Be. 599. § (1) bekezdése szerinti nyilvános ülésen az elsőfokú bíróság ítéletét mindkét vádlottat érintően a Be. 606. § (1) bekezdése alapján részben megváltoztatta, egyéb törvényes rendelkezéseit pedig a Be. 605. § (1) bekezdése értelmében helybenhagyta.

Budapest, 2026. február 26.

dr. Borbás Virág Bernadett s. k.,
k.,

dr. Raczkó Katalin s. k.,

dr. Cserni terhelte s.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró

A Fővárosi Törvényszék 13.B.436/2021/169. számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 5.Bf.181/2025/36. számú ítéletében írt változtatással mindkét vádlott vonatkozásában 2026. február 26. napján jogerőre emelkedett.

Budapest, 2026. február 26.

dr. Borbás Virág Bernadett s. k.,

a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:

tanú52né Veres Tünde

bíróági ügyintéző